

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.,
rândul cu litere garmond.

Griji neîntemeiate.

(b.) Să observă uneori în pătura noastră cultă, care-și dă foarte bine seamă, că o victorie a Rusiei ar fi cea mai mare nenorocire pentru neamul românesc de pretutindenea, o altă grijă pentru viitorul poporului nostru dintre Tisa și Carpați. Și anume, să exprime temerea de maghiarizarea completă a Românilor după eșirea la biruință a puterilor centrale.

Noi credem însă, că aceste griji sunt absolut neîntemeiate și cei ce sunt cuprinși uneori de astfel de velleități, pot fi puși alături cu unii dintre Maghiari, cari în timpul mai nou văd pentru rasa ungurească fantoma germanizării, care li se arată pe urma învingerii Germaniei și a Austro-Ungariei.

Astfel de temeri se pot naște numai din lipsă de raționare asupra scopului real al acestui războiu. A ajunge la concluzii, că învingerea Germanilor ar însemna germanizarea Ungurilor, și că victoria monarhiei noastre ar aduce după sine maghiarizarea noastră, a Românilor din statul ungar, este a întoarce realitatea cu capul în jos.

Ar mai avea oarecare senz acastă grijă atunci, când Germania ar lupta împotriva monarhiei noastre, iar nu alături de Austro Ungaria. Atunci s'ar putea crede, că victoria Germaniei asupra monarhiei noastre ar aduce cu sine și germanizarea elementelor slave, maghiare, române etc. din monarhie, deși nu în mod forțat, ci prin o preponderantă influență culturală. A vorbi însă de un pericol de maghiarizare a poporului nostru după învingerea armatei austro-ungare asupra Rușilor, ni se pare o grijă cu totul neîntemeiată.

Căci mai întâi și întâi victoria la care vom ajunge asupra colosului dela nord, să sperăm că cât mai curând, se va mulțumi tuturor popoarelor din monarhia austro-ungară, fără deosebire de naționalitate; și între acestea Românii au fost printre cei mai dintâi, cari s'au distins în cele mai formidabile acte de vitejie. O deschilnire a drepturilor popoarelor Ungariei pe urma acestui războiu ar fi împotriva tuturor rezoanelor adevărate de stat și este absolut exchisă, în urma împrejurărilor în cari se poartă acest războiu pentru apărarea integrității Austro-Ungariei.

În momentul în care monarhiei noastre i-a fost impusă această luptă de apărare a ființei ei, acest războiu, la care atât noi, cât și Germania am fost siliți, nu mai poate însemna nici o supremație germană asupra noastră, și cu atât mai puțin revindicarea unui panmaghiarism pentru după pace. Și cum alianța noastră de arme cu Germania este coordonată în timpul războiului, așa și interesele noastre reciproce după învingere nu pot fi subordonate nici unei părți dintre popoarele ce au luptat umăr la umăr cu egală bravură. Ci noi credem dimpotrivă, că la ceea ce în timpul lung de pace nu s'a putut ajunge în viața interioară a statului, adică la înțelegerea perfectă între diferitele neamuri ale acestei monarhii, se va ajunge negreșit după războiu; solidaritatea de apărare a patriei, manifestată cu atât elan pe câmpurile de luptă, va sădi o absolută armonie de suflete pentru o adevărată cameraderie patriotică, nu în înțelesul șovinist, ca înainte de războiu, ci pe temeiul înțelegerii reciproce a intereselor reale ce leagă pe compatrioții noștri Maghiari de neamul românesc întreg.

Cele aproape zece luni trecute ale războiului au putut convinge na-

țunea maghiară de prețiosul element ce-l posedă în cei 400.000 ostași români, cu concursul cărora Ungaria a fost evacuată în trei rânduri de Ruși. Și tot așa s'au putut convinge de senșinela neadormită dela gurile Dunării, care prin înțeleapta ei politică a reținut cu jertfa înarmării costisitoare eventuale atacuri de ale Rușilor din spre sudost, amenajând totodată interesele noastre vitale în cursul războiului prin abundente livărări de provizii alimentare.

Neamul românesc are deci un titlu de drept la recunoștință din parte ungurească, și nici decum nu poate să aibe o temere din partea Ungariei viitoare, cum tot atât de puțin au motiv de a fi îngrijorați Maghiarii de vre-o supremație a Germanilor, cari în acelaș raport au fost ajutați de Unguri, ca și Maghiarii de Români, în războiul cel mai formidabil de apărare ce se dă azi pentru existența Germaniei, a Austriei și a Ungariei deopotrivă, și la care contribue toate neamurile acestor țări prin forța lor numerică și prin calitățile lor vitejești.

Finitul războiului deci are să ne aducă, credem noi, respectarea după drept, iar nicidecum suprimarea prin nedreptate a individualității noastre naționale. Căci avem ferma convingere, că acest războiu va curăți, nu numai pe toți dușmanii noștri externi, ci și aerul greu ce a apăsât asupra vieții noastre interioare de stat, aducându-ne înviorătoare realizare a tuturor justelor noastre postulate naționale.

Întrarea Austro-Ungariei în războiu.

(Urmare).

Armatei lui Auffenberg nu i-a fost dat a se bucura de fructele învingerii greu câștigate și de aceea cu atât mai prețioase de a înainta mai de-

parte spre Cholm și a aduce armatei învecinate, care stătea numai cale de o zi de Lublin, ajutorul de care avea nevoie urgentă, fiind atacul frontal foarte greu contra dușmanului puternic și bine întărit. O superioritate imensă pătrunsese într'aceea în Galiția, peste frontiera din ost și nord-ost. Chiar actul ultim al luptei dela Komarów a trebuit să se sfârșească cu impresiunea apăsătoare, că curând dosul aripei drepte va fi atacat de dușman dinspre sudost.

În 24 August, când se dăduseră cele din urmă ordine pentru lovitură spre nord, situația în ost părea să nu inspire temeri de loc. Dinapoia corpurilor de cavalerie rusești, cari năvăliseră în Galiția pe un front larg între Radziechów și Nistru, urmau coloane de infanterie, însă numai în partea nordică, peste Brody și Tarnopol. În partea sudică, pe Zbruczul inferior, nu putură constata aviatorii un dușman mai puternic, ceea ce confirmau știrile primite până atunci, că puterile rusești apărute la început pe aici s'au îndreptat spre nord. Astfel s'a putut lua hotărârea de a trimite grupul arhiducelui Iosif Ferdinand în unghiul dintre Bug și Huczwa, spre a grăbi succesul armatei Auffenberg, prin o intervenție din flanc, și spre a face disponibilă această armată contra dușmanului din ost. Cât de trebuincioasă s'a dovedit această măsură arată cursul luptei de lângă Huczwa și învingerea dela Komarów.

Extinderea frontului nordic și asupra spațiului dintre Huczwa și Bug desgolă flancul și dosul armatei Auffenberg față de dușmanul ce înainta dinspre Brody și-l va fi ademenit, să câștige terenul de lângă Kamionka Strumilowa și de a se împinge apoi spre nordvest. Spre a împiedeca aceasta, grupul nostru din ost a trebuit să dea o luptă în ost de Lem-

FOIȘOARĂ.

Șaguna la universitatea din Pesta.

Momentele mai de seamă în viața oamenilor mari se studiază la toate popoarele, pentru că se păstrează pe seama posterității. Fericitul mitropolit Șaguna ne este cunoscut astăzi prin eminenta monografie a dlui Dr. Ioan Lupaș așa zicând sub toate raporturile, cum se cuvine să cunoaștem pe arhiereul nemuritor al trecutului românesc, a căruia individualitate «nu e lipsită de nici una din însușirile și virtuțile, prin cari unul sau altul din cei mai vrednici conducători bisericești ai Românilor au reușit a câștiga recunoștința posterității și a-și încununa amintirea cu o slavă neperitoare»¹

Studiile făcute de Șaguna la universitatea din Pesta, dl Lupaș le caracterizează astfel: «Tot în Pesta, la universitatea crăiască de acolo, urmează timp de 3 ani cursul de filozofie și drept, făcând studii serioase, a căror temeinicie se resimte mai târziu adeseori în scrierile lui, ca și în discursurile politice și în diferite acte, chiar și în cele oficiale»². În secția română a seminarului teologic din Verșet nu l-au

mulțumit studiile teologice pe Șaguna în felul cum se făceau pe atunci și astfel pe lângă interesul său privat se ajută «și de temeinicele cunoștințe, câștigate în decursul studiilor universitare»³.

În urma acestora află de justificată publicarea datelor ce le-am aflat în arhiva universității din Budapesta cu privire la cursurile urmate de Șaguna la universitatea din Pesta între anii 1826—29.

Cursurile acestea desigur au importanță și din motivul, că chiar și studiile lui Șaguna ca student de gimnaziu sunt remarcate în publicațiile privitoare la viața lui.⁴

În «Foia Diecezană» din Caransebeș i se publică atestatul despre terminarea cursului secundar.⁵

Trecând la espunerea datelor aflate, constat, că despre cursurile urmate de Șaguna la universitatea din Pesta numai dl Lupaș ne dă indigații mai apropiate, spunând, că s'a înscris la universitate în acelaș an cu Eötvös, în toamna anului 1826,⁶ și că «alături de colegul său Eötvös a ascultat și Anastasiu Șaguna lecțiile de istorie panmaghiară ale vizionarului Horváth István, care era neobosit în strădania de a

¹ Dr. I. Lupaș: o. c. p. 30.

² Dr. I. Lupaș: o. c. p. 20. Dr. I. Lupaș: Viața unei mame credincioase, București p. 28.

³ Nr. 7 din 1903.

⁴ Dr. I. Lupaș: Șaguna și Eötvös, Arad 1913. p. 6.

dovedi, că tot ce a fost mare și glorios în istoria lumii întregi, purcede dela rassa maghiară»¹.

Datele aflate prin intermedierea profesorului universitar Dr. Ioan Reiner ne dau următoarele amănunte:

În catalogul numit: «Classificatio Auditorum Philosophiae in Regia Scientiarum Universitate Hungarica Pesthinenſi e Scientiis Anno Scholastico 1826/7 traditis» sub Nr. curent 273 aflăm pe: Sagona Anastasiu Annorum 18, Rom. Cathol. Hungarus Miskoltz. Comit. Borsod. Pater Antonius civis ibidem. În ce privește studiile și rezultatul obținut la rubrica: «Classificatio..... pro primo semestri Anni Scholastici 1826/7» găsim acestea: Classis morum: Primae; Ex Doctrina Religionis: Examen non subivit, quia Benignum Indultum R. redeundi ad Ritum G. non U. in quo natus est, praestolatur; Ex Algebra cl. III 15-us; Ex Logica: cl. I. 6-us; Ex Historia Universalis: cl. I. 134-us; Ex Studio linguae Hungaricae: Eminens 56-us.

Protocolul de clasificății e subscris de profesorii respectivelor studii, de unde urmează că profesorii lui Șaguna ca student de filozofie a. I. sem. II. au fost următorii: La Religione: vestitul exhortator academic Augustin Popol; Algebră: Hadaly m. p.; Logică: Ioannes Imre m. p.; Istoria Universală: Iosephus Weszerle m. p.; Maghiară: Franc. Czinke m. p.

¹ Dr. I. Lupaș, Șaguna și Eötvös p. 7.

La Religione deci nu e clasificat Șaguna, căci precum se face evident și din protocolul de clasificății, chiar pe timpul acesta era în curgere chestia cu reîntoarcerea lui la credința în care s'a născut.

Mai e de observat aici, că Eötvös încă era coleg cu Șaguna în semestrul I, și deși era numai de 13 ani, din toate studiile amintite a obținut tot calculul de I-ul eminent cu excepția limbei maghiare, din care era al 10-lea eminent. Cu totul în semestrul I. erau 349 ascultători.

În conspectul celor 326 — câți erau la filozofie — din semestrul II-lea iar aflăm la Nr. curent 253 pe Sagona Anastasiu, cu acelaș național: rom.-cath., hungarus, etc. dar de 19 ani. La studii: Classis Morum: Primae; Religie: Examen non subivit quia etc.; Geometria pură și practică: Pro I. Semestri repet. Examine. Pro II Semestri cl. I. 44 us; Metafizica pură: cl. I. 20-us; Istoria Universală cl. I. 93-us; Maghiară: Eminens 70-us.

La Geometria pură i-a fost profesor Hadaly, deci profesorul de Matematică din semestrul prim. Că pentru semestrul I. a repetat examenul, ea se înțelege nu din Geometria pură, căci atunci n'a ascultat acest studiu, ci Algebra; prin urmare de sigur din Algebra a repetat examenul la dorința-i proprie, pentru că nu voia să rămână între cei de clasa III-a. Dar atât Algebra cât și Geometria le-a propus acelaș profesor și propunându se în sem. II-lea nu-

⁵ Dr. Ioan Lupaș: Mitropolitul Andreiu Șaguna, Sibiiu, 1909 pag. 399.

⁶ Dr. I. Lupaș: op. cit, p. 20.

berg. Deaceea se puseră în marș în 25 August: corpul din Lemberg spre Krasne-Busk, corpul din Graz și corpul din Ardeal, care urma dinapoi în eșeloane, spre Zloczów. Amândouă flancurile grupului acestuia erau scutite de câte o divizie de infanterie și cavalerie. Întârzierea înaintării călăreților dușmani, cari veneau din Zbrucz, era treaba a două divisiuni de cavalerie ale noastre, cari se puteau aștepta la un ajutor grabnic prin trupele generalului de cavalerie Böhm-Ermolli, cari sosiră începând din 25 August în sudul Nistrului cu calea ferată.

Lupta de lângă Przemyslany.

Înaintând, au dat amândoi contrarii în 26 August unul de altul, și anume pe de o parte lângă Busk, pe de altă în vestul de Zloczów, într-o luptă înfuriată de întâlnire. Lupta era foarte grea, superioritatea colosală a artileriei rusești și rețeaua lătită cu multă îngrijire a spionajului, care a fost deja simțită în luptele din nord, erau în nefavorul nostru. Însă ai noștri s'au bătut în lupta aceasta aspră fără să le pese de toate jertfele și au menținut până seara câmpul de luptă.

Îngrijitoare erau știrile, cari sosiră acum repede una după alta din partea sudică a spațiului de operațiune. În dosul corpurilor de cavalerie rusești s'au arătat mase tari de toate armele. O coloană mare a dușmanului înaintase spre Zaleszczyki, amenințând comunicația apărătorilor Bucovinei, cari au trebuit din aceasta cauză să se retragă până la Stanislau. Acuma se apropia deja undă invasiunii contra podului fortificat din Nizniów, situat ceva mai sus. O încercare a cavaleriei noastre, întărită prin infanterie, de a apăsa la Monasterzyska în dosul celor ce amenințau Niznow, dădu de puteri cu mult superioare. Grupul care era să scutească flancul sudic al înaintării spre Zloczów, fu respins de coloanele tari ce sosiră peste Brzezany.

Toate trupele cari au stat încă la dispoziție, în sumă totală o diviziune și jumătate de honvezi și glotași, fură comandate după cunoașterea situației primejdive spre Lemberg, ca înțărțire a grupului ostic. Însă și ele n'au fost în stare de a echilibra puterile nici în mod apropiat. Totuși luptătorii noștri se împotrivară în Galiția ostică încă în 27 dușmanului într'un mod energic. Corpul ardelean a legat de drapelule sale prin mai multe atacuri un succes așa de mare, încât a putut venind din flanc să facă încercarea de a veni în ajutorul corpului din Graz, care se lupta greu. Însă în

scurt timp apăsă greu coloanele, cari înaintară din Brzezany spre flancul din sud. Ardelenii au trebuit să se retragă. Acum și corpul din Graz, postat mai spre nord, a putut să menție cu atât mai puțin pozițiunea sa, deoarece au intrat Rușii lângă Gologory în flancul uneia din divisiunile lui și de oarece a trebuit să-și înceapă corpul din Lemberg retragerea sa lângă Busk. (Va urma).

Războiul.

Se anunță, că trupele noastre din Galiția n'au putut fi scoase din pozițiile în cari se află și că repetitele încercări ale Rușilor de a le sili să se retragă, au ramas fără efect. Toate atacurile lor au fost respinse. Lupta se continuă dealungul Nistrului, la Sambor, Drohobîț și Stryi. Dușmanul a pierdut de nou 7000 de prizonieri și 8 tunuri. Mai multe înălțimi bune au fost luate cu asalt dela Ruși. În Bucovina sunt ținute în loc trupele numeroase rusești. În Dardanele și pe celelalte fronturi nu e nici o schimbare.

Ce s'a promis Italiei?

După zările din capitală, cari dau știrea după foaia italiană «Stampa» în care destăinuirile se fac din partea deputatului Cirmeni, amic al lui Giolitti, pe baza ofertului făcut în scris Italiei din partea monarhiei noastre, concesiunile făcute Italiei ar fi următoarele:

Italia primește dela monarhia austro-ungară Trientul, adevărat partea din Tirol locuită de Italieni.

Mai primește și teritoriul Isonzo cu orașul Gradisca.

Triestul va primi o largă autonomie și o universitate italiană, declarat fiind de port liber.

Monarhia austro-ungară se declară desinteresată în Albania de sud și recunoaște, că Valona formează proprietate italiană.

Austro-Ungaria și Germania, pentru a da dovadă despre intențiunile de a sta în raporturi bune durabile cu Italia, se declară aplecate a lua în esaminare pretenșiunile Italiei referitoare la orașul Görz și la unele insule dalmatine.

Esecutarea acestor concesiuni sunt garantate din partea imperiului german.

Știri telegrafice, sosite din Roma, ne spun, că guvernul italian nu e mulțumit cu concesiunile acestea, ci cere mai mult, cere tot, anume: Trientul, cu Görz și Gradisca, Triestul, Istria întreagă, cu Pola, orașul Fiume, Dalmația și insulele dalmatene. Cere

deci atâtă, cât nu i se poate da. Și cere atâtă, pentru că vrea războiul, nu vrea pace. Să-l înceapă, căci puterile centrale sunt pregătite pentru a-l purta și cu Italia.

Italia vrea război.

N'au eșit lucrurile așa, cum se credea și cum se dorea, în Italia. Amicii păcii au amuțit, ori s'au retras de pe scenă și s'a ridicat deasupra curentul războinic. Ședința de ieri, Joi, a camerei italiene, despre a cărei decurgere ne lipsesc încă amănuntele, a fost o puternică manifestare pentru războiul. Marele bărbat de stat italian, Giolitti, a lipsit dela ședință, probabil pentru că era convins, că de vorba lui cumpătată și înțeleaptă nu va mai asculta nime.

Ședința s'a deschis la orele 2 după amiază. Din 500 de deputați erau de față 480. Erau apoi prezenți reprezentanții următoarelor state: Anglia, Franța, Rusia, Statele-unite și Japonia. Președintele Marcora e primit cu ovațiuni și miniștrii cu «Trăiască războiul». S'a strigat apoi și «Trăiască Regele» iar la urmă «Trăiască Italia».

Ordinea de zi a fost scurtă: Comunicările guvernului, cari au fost următoarele: Ministrul-președinte a prezentat un proiect de lege, care dă guvernului, în caz de război, drepturi extraordinare. Ministrul-președinte Salandra a citit apoi o declarațiune, care a fost des întreruptă cu «Trăiască Italia» și «Trăiască războiul». Socialiștii, 45 la număr, au fost rezervați. Camera a făcut după încheierea declarațiunii sgomotoase și imposante manifestări, aclamând armata și pe regele și strigând mereu «Trăiască Italia» și «Trăiască războiul».

Italia a pornit deci pe o cale, din care nu se poate reîntoarce decât numai ca învingătoare ori ca învinsă, și într'un cas și în altul însă ca o aliată perfidă.

Concesiuni teritoriale.

E fapt împlinit, că monarhia noastră a trebuit se facă Italiei unele concesiuni teritoriale, se promită unele îndreptări de granițe, pentru că Italia se remănă și mai departe în neutralitate, se nu între și ea în acțiune, atacându-ne, alături de ceilalți dușmani din tripla înțelegere.

Pentru a sili țara din vreme lucrul acesta din gura guvernului responsabil, contele Andrássy Gyula a adresat în ședința de luni a dietei interpelare în chestia aceasta. Si-a rezervat în vorbirea de motivare dreptul de a critica la timpul său politica guvernului din zilele de război, iar de astădată întreabă numai, dacă are temeiul, știrea pe care o dau zările din Germania, după foaia italiană „Stampa”, că mi-

nistrul comun de esterne a făcut guvernului Italian anumite propuneri teritoriale, în scopul asigurării neutralității finale și sta-tornice a Italiei? Interpelantul nu vrea se iee poziție în contra acestui fapt, nu vrea să-l aprecieze, să-l critice, căci responsabilitatea și de altcum cade asupra guvernului. Dorește însă, că dacă pe astfel de base s'a ajuns la înțelegere, aceasta se fie legată nu numai pentru delăturarea complicațiilor momentane, ci și pentru aceea, ca politica veche națională maghiară se fie posibilă și în viitor, politica ce corespunde și intereselor monarhiei, politica de prietenie, de raporturi bune cu Italia.

Numai în cazul acesta ar putea a-proba aceea ce s'a făcut. Constată, că din înțelegerea dintre Italia și Austro Ungaria foloasele le-ar scoate al treilea: panslavismul, în contra căruia luptăm noi. Întreabă deci, dacă și domnul ministru-președinte e de asemenea părere, ori dacă își va de-volta influența în direcția aceasta, și mai ales întreabă, dacă corespunde adevărului știrea adusă de zările din Berlin, că ministrul comun de esterne a făcut propuneri de concesiuni teritoriale regatului italian, în scopul asigurării neutralității definitive?

Ministrul-președinte, contele Stefan Tisza, a răspuns imediat la interpelare, spunând următoarele:

„Oorată casă! Știrile gazetărești, referitoare la propunerile făcute Italiei din partea monarhiei, nu sunt, firește, autentice, și eu nu pot intra și nu voi intra acum în analiza amănunțită a chestiei, că adevărul unde și intru cât se acopere. Dar observ, că din ele în liniamente generale se poate construi întreaga iconă a ofertei monarhiei. În special, ceea ce e mai de importanță în lucru, și pe ce și domnul deputat a pus greutatea în întrebare, comunicatele acestea corespund într-o măsură de adevăr, că de fapt monarhia a făcut oferte Italiei în scopul asigurării neutralității durabile a Italiei.

La pasul acesta ne-a îndemnat pe noi cei responsabili pentru politica externă a monarhiei convingerea, că pretenția durabilă între monarhia noastră și Italia e legată de interesele mari și durabile de viață ale monarhiei noastre, ca și ale Italiei.

Aceste interese mari și durabile vitale pretind, ca se căutăm se delăturăm din calea raporturilor de comună amicitie bună, chiar și cu jertfe grele, punctele de ciocnire, aruncate la suprafață de sgudurile actualului război mondial. După ce ne-am convins, că delăturarea acestor puncte de ciocnire sunt provocate de o astfel de stare a sufletelor, care ca o condiție primordială a prieteniei durabile, scutită de gânduri ascunse, numai prin astfel de concesiuni teritoriale poate fi provocată: am pășit pe calea aceasta, în plina conștiință a responsabilității care ne apasă, dar nu din scopuri de tactică, nu în scopul învingerii greutăților momentane, ci pătrunși de convingerea, că prin aceasta facem serviciu cu adevărat intereselor patriei noastre și ale monarhiei.

Mă leagă în speranță, că procedura aceasta a guvernului va întâmpina aprobarea opiniei publice maghiare și pentru aceea, pentru că, sper că și opinia publică maghiară înțelege interesele noastre astfel, ca și domnul interpelant, care spre marea mea bucurie le-a spus în mod cu totul congruent cu convingerile noastre. Am însă și convingerea, că din sufletul națiunii maghiare n'au dispărut încă sentimentele simpatiei și ale prieteniei, pe cari

mai Geometria, evident că la rubrica Geometriei a trebuit pusă observarea cu repetirea examenului semestralului I. Deaminteri în catalogul menționat se cuprind date, din cari rezultă, că elevi nemulțumiți cu clasificarea, s'au supus din nou la examen, cu toate că n'au obținut «nesuficient», iar despre ceice au repetit examenul din cauza notei «neîndestulitor» se află conspect separat, în care numele lui Șaguna nu obține. Într'adevăr deci din nota cu repetirea examenului se lămurește, că Șaguna nu era mulțumit cu clasificarea primită în semestrul I. Era conștient de aptitudinile sale și numai așa ne putem închipui, că la acelaș profesor obține notă de clasa primă în sem. II-lea.

În anul școlar 1826/27 deci Șaguna a ascultat regulat amândouă semestrele. Protocolul anului prim poartă datul: Sig. die 15-a Septembris 1827. Ioannes Krobot m. p. Director studii Philosoph.

În anul următor 1827/28 iar îl aflăm între studenții în filozofie. În semestrul I. e înregistrat la Nr. curent. 231 cu notaționalul de mai înainte, iar la studii găsim următoarele: Religie: «Benignum Indultum Regium, Graecum Ritum non U. profitendi, in quo natus est, praestolatur». Ex Physica cum Mathesi adplicata: cl. II. 51-us; Ex Metaphysica: cl. I. 75-us; Ex Historia Regni Hungariae: cl. I. 1-us; Ex Studio Linguae Hungariae: cl. I. 44-us.

Cu totul au fost 288 ascultători în semestrul acesta.

În semestrul al II-lea al anului universitar 1827/8 Șaguna e al 220-lea în catalogul de clasificări. E ținut în evidență ca rom. cath. și «hungarus» în vârsta de 20 ani. La Classis Morum: Primae; Ex Doctrina Religionis: «Praelectiones Studii huius non adibat, quia Benignum Indultum praestolatur ad Ritum G. n. Un. transeundi in quo natus est!»; Ex Physica: Primae 137-us; Ex Historia Regni Hungariae: Primae 122-us; Ex Ethica: Primae 18-us; Ex Literatura Hungarica: eminens 21-us. Cu totul erau 275 ascultători.

Catalogul despre ascultătorii celor două semestre ale anului al II-lea de filozofie e semnat: «Signat: Pestini die 25-a Sept. 1828. Ioannes Krobot m. p. Facult. Philos. Director et Praeses.

Cum vedem Șaguna a ascultat 4 semestre filozofie la universitățile din Pesta. În anul următor 1828/9 nu-l mai aflăm la filozofie, căci ascultă drepturile două semestre, sau mai bine zis un an, dat fiind, că nu e făcută clasificarea pe semestre, ci pentru întregul an școlar. Îl aflăm pe Șaguna la Nr. curent 145 în catalogul ce poartă titlul: «Generalis Classificatio totius Inventutis scholast. penes Regiam. Scient. Universitatem Pest. Iuribus operam navantis pro Anno scholastico 1828/9 Pro Facultate Iuridica». Are acest național: Cognomen, Nomen, Aetas, Religio: Sagona Anastasius Annorum 20. Graeci Ritum non Unit.; Natio, Locus Natalis, Comitatus vel Provincia;

Hungarus, Miskoltz, Cottus Borsodiensis; Pater, vel Tutor, aut Curator eiusque conditio et Habitatio: Pater Antonius habitabitidem; An Stipendiatum vel Alumnus: Non; Classis Morum: Primae.

Classis Studiorum: Ex Iure Naturae, Publico Universali, Gentium, et Publ. part. Regni Hungariae: Classis Primae 6-us; Ex Statistica, et Iure Metallico: Classis Primae 86-us.

A avut 183 colegi, între cari pe Eötvös și Andrei Mocsonyi. La studiul Religiei e subscris: Adamus Brezanóczy m. p. Vices gerens Directoris studii Iuridici; La Classis Morum sunt subscrși: Augustinus Popol m. p. Winkler Martinus m. p., Michaël Szibenliszt m. p., La Statistica și Jus Metalicum subscrși: Winkler Martinus m. p.

Pe lângă acest catalog general se mai află încă două conspecte în cari ne întâlnim cu numele lui Șaguna: și anume privitor la examenele anului prim, de unde cunoaștem și numele profesorilor pe cari i-a ascultat.

Conspectul prim: Classificatio Iuris primum in Annum Auditorum ex Iure Naturae, publico Universali, Gentium ac publ. R. H. Anno 1829. Șaguna are din aceste studii nota: cl. I. 68-us, Andrei Mocsonyi e al 10-lea eminent, iar baronul Eötvös al 3-lea eminent. Eminenți au fost 26, iar de clasa primă 109, deci Șaguna încă era între cei dintâi dintre cei 183 colegi ai săi.

Conspectul poartă datul: Pesta, 31 August 1829. Și e subscris: Michaël Szibenliszt m. p. Iuris Naturalis, et publ. R. H. suppl. Professor.

Al doilea Conspect: Classificatio Auditorum Iuris in Primum Annum examen publicum e Statistica, et Iure metallico Anni 1829 diebus 5-a 6-a 7-a 8-a et 10-a Augusti subeuntium. Șaguna este între cei de cl. I. al 86-lea din 100 câți erau în acea clasă. Eminenți au fost 20, între cari Mocsonyi al 14-lea, iar Eötvös al 7-lea. Conspectul e semnat: Signatum per Martinum Winkler m. p. Statistica, et Iuris metallici Professorem P. Or. 26 Aug. 1829.

Dreptul bisericesc pe acea vreme îl propunea Francisc Vizkelety, dar se vede că Șaguna încă nu se ocupa cu acest studiu și de sigur numai după ce a plecat la teologia din Vârșet a început să percurgă «câmpul cel frumos și lat al canoanelor» cu o asă răvnă și rezultat binefăcător, care a isvorât din bogăția strădaniilor celuide cu drept cuvânt a putut zice despre sine că a încărunit în studiul canoanelor.

Acestea sunt datele ce le-am aflat cu privire la studiile făcute de Șaguna la universitatea din Pesta. E într'adevăr însemnată vremea acestor studii pentru dezvoltarea culturii și personalității celui mai mare aghiereu al bisericii noastre.

Dr. Gh. Comșa.

de multă vreme le nutrește față de națiunea italiană. Și sunt convinși, că dacă succede se delăturăm punctele de ciocnire, a minții de mine, și succede se punem bazele sigure ale prieteniei durabile dintre monarhia noastră și Italia, atunci cu puteri unite va izbucni din suflete simpatia, apropierea sentimentelor, cari au existat vreme atât de lungă între națiunea maghiară și cea italiană. Rog onorata casă se iee răspunsul meu la cunoștință*.

Atât interpelantul, contele *Andrássy Gyula*, cât și dieta, ia răspunsul prim-ministrului la cunoștință.

Spargerea frontului rusesc în Galiția vestică.

(Din 2 până în 7 Maiu.)

(Fine.)

A treia poziție principală a Rușilor o aflăm într-un cerc mare îndepărtat spre sud-vest și care era situat în preajma orașului Jaslo, la o depărtare de 14 până 15 kilometri, ca un fel de întăritură mare de apărare. În această linie întărită figurau ca puncte însemnate înălțimile în jur de Szerzycy în nord de Biecz și Ostra Góra. Dușmanul opuse în multe locuri o rezistență aprigă, însă îi lipsia, după spusele ofițerilor prinsi, o conducere unitară și care ar fi urmărit un plan bine fixat. Dacă amestecul diferitelor unități de armată în urma luptelor din 2 și 3 Maiu a fost considerabil, aneajarea rezervelor în 4 Maiu era lipsită cu totul de orice plan. Regimente și batalioane fură aruncate în front ca întâriri, și anume, acolo unde cerea nevoia momentană. Desfacerea trupelor ajunse deja un grad așa de mare, încât dacă dușmanul rezista cerbicos într-o parte a frontului, rezistența aceasta era zădărnicească prin faptul, că trupele din dreapta și stânga pierduseră voia bună de luptă și o apucaseră la fugă înainte de timp.

Astfel s'a arătat, că nici a treia poziție principală a Rușilor nu s'a putut menține. Garda prusiană ajunse în sara zilei acesteia regiunea Szerzycy. Regimentul unguresc de honvezi Nr. 10 a ocupat, după un asalt repetat de șapte ori, înălțimea în ost de Biecz, ceea ce a avut ca urmare, că trupele de pe înălțimea învecinată s'au predat. Mai departe în sud, trupele germane se pregăteau de atac asupra lui Ostra Góra, când dușmanul zăpăcit de focul artileriei grele a rădicat stegulețe albe și s'a predat în masse, înainte de a fi început atacul infanteria germană.

În sera de 4 Maiu ajunsesse aripa dreaptă a armatei Mackensen până la o distanță în câțiva kilometri de Wisloka. Se așteptau să fie poziții nouă dușmane pe malul ostic al râului, căci și prisionerii mărturisau, că Rușii au silit cu puterea pe locuitorii acelor ținuturi la clădirea de tranșee. Pentru aceasta nu mai avea însă timp armata lui Radeo Dimitriew, fost ministru bulgar la curtea țarului și acum general rus și rădicat la rang de principe. Rezervele erau epuizate (săcate) și nouă unități de trupe nu erau la fața locului. Ofensiva aliaților nu dădea răgaz.

Până în sara de 4 Maiu se urează numărul prisionierilor le aproape 40 000. Printre ofițerii de cazaci făcuți prisionieri s'au constatat analfabeti (oameni neștiutori de carte), fapt care se confirmă și prin o notă în hârtiile personale ale acestor ofițeri.

În sara de 4 Maiu spargerea frontului rusesc prin luptă era terminată. Cu toate, că s'au aruncat în luptă rezerve mari, și cu toate că dușmanul pregătise o a doua, treia și a patra linie de apărare, el era bătut și în deplină retragere peste Wisloka. Precum mărturisește chiar comunicatul ofițerilor rusești, trupa era greu zguduită, mai ales prin acțiunea extraordinară a artileriei grele a aliaților.

În dimineața de 5 Maiu vestiră aviatori, că dușmanul se retrage pe toate drumurile ce duc dela Jaslo spre est și nord. Conducerea armatei a fost sprijinită aici în mod extraordinar de activitatea neobosită a aviatorilor, cari au putut aduce vești la timp prin vremea frumoasă cu soare. Drumurile erau toate acoperite de coloane ce se retrăgeau în disordine mare. Podurile drumurilor de la Jaslo ardeau. Podurile căilor ferate peste Ropa și Wisloka erau sfărmate. Acuma nu încăpea nici o îndoială, că dușmanul nu mai are putere de a menține linia de lângă Wisloka. Părșirea acestei linii însă a trebuit să aibă cea mai mare importanță pentru armata rusească învecinată, ale cărei poziții în colțul cel mai nordic al Ungariei nu se mai puteau ține.

Spargerea frontului la Gorlice-Tarnow și a urmat urmările și la restul frontului din Carpați, până la șeaua dela Lupcow. Dacă dușmanul mai întârziea cu retragerea, atunci i se închidea legătura cu pozițiile din dărât și trupele sale din munți ar fi fost prinse. De fapt telegrafal aduse desdedimineață dela armata învecinată a lui Boroevici de

Bojna stirea, că dușmanul ce-i stătuse în preajmă a început în noaptea din 4 spre 5 Maiu a-și părăsi pozițiile și că se retrage repede, pe tot frontul, pe alocuri în fugă pripită.

A 3-a armată austro-ungară îi urmă dușmanului de aproape. Spre a-i închide însă după puțină drumul de retragere, generalul v. Emmich, care comanda aripa dreaptă a armatei Mackensen, puse să înainteze trupele sale, cari găsiseră la Zmigród podul peste Wisloka neatins, până la Jasloka, în nord dela Dukla, în marșuri foarte grabnice, astfel, că tunurile sale își putură îndrepta focul încă în sara acestei zile asupra orașului Dukla și asupra drumului de munte, ce vine dinspre pasul cunoscut sub același nume. Pecând Hannoveranii și Bavarezii țineau pază spre Carpați, ca să nu scape nimeni spre nord, în dosul trupelor germane se afla linia de retragere a Rușilor.

Mijlocul și aripa stângă a armatei Mackensen a înaintat în ziua aceasta până la Wisloka, luptându-se mereu cu ariergardele dușmane.

În 6 l. c. a trecut centrul armatei râul aceste. Dușmanul făcu încercarea de a răpi regimentelor prusiane de gardă dealurile de lângă malul ostic, el fu însă atacat de noi și a lăsat în mâna noastră 15 tunuri de câmp și două tunuri grele. Numai gărda singură a făcut până atunci 12 000 de prisionieri, a capturat 3 tunuri și 45 mitralieze.

Ajutorând foarte energic operațiunile armatei Mackensen, trecu armata arhiducelui Iosif Ferdinand în 6 l. c. cu aripa ei dreaptă peste râul Wisloka. Diviziunea a 10-a austro-ungară, care a escelat într-un mod extraordinar sub conducerea comandantului ei, generalului v. Mezenseffy, în cursul tuturor luptelor date până acum, a cucerit orașul Brzostek apărând energic de Ruși, în 7 Maiu, după o luptă îndârjită în străzi. Mijlocul și aripa stângă a armatei austro-ungare alungă dușmanul din diferite pozițiuni ale ariergardelor sale apărute cu cerbicie și înaintă mai departe. Armata arhiducelui a prins până în seara zilei acesteia 16 000 de oameni, a capturat 6 tunuri și 31 mitralieze.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători, „Pogorârăa S. Duh“, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Miercuri la ora obicinuită.

Moarte de erou. Căpitanul *Valeriu Moga* dela regimentul de infanterie numărul 85, a căzut în 10 Martie 1915 pe câmpul de onoare, lovit de mai multe gloanțe de pușcă, în luptele avute cu Rușii, și în urmă străpuns și de o bajonetă a dușmanului tocmai în inimă. Vitejia sa va fi eternizată cu litere de aur pe paginile istoriei monarhiei noastre. Fie-i somnul ușor și memoria în veci binecuvântată!

Numire. Domnul *Carol Walther*, sub-director de finanțe în Sibiu, a fost numit din partea Maiestății Sale, Monarhului, director de finanțe în Sibiu, dându-i-se tot odată și titlul de consilier regesc.

Bancnote nouă. Bancnotele actuale de câte 2 coroane, care nu se bucură de mare simpatie în cercurile populației, au să fie scoase din circulație. Banca austro-ungară le va înlocui cu bilete mai bine executate.

Ziarist român în Galiția. Redactorul ziarului *Moldova*, dl C. Negruzzi a fost trimis la Berlin și de acolo pe câmpul de luptă în Galiția. Dl Negruzzi a vizitat orașele Gorlitze, Tarnov, Ducla și alte părți galițiene, a asistat la respingerea rușilor dela sud și dela vest, și a trimis ziarului său mai multe telegrame.

Se strică prietenia. Un ziar japonez din Tokio scrie: „Atitudinea Angliei către Japonia este nemernică. Englezii sânt pizmatăreți și plini de venin. Voeste Anglia să oprească înaintarea noastră în China? În cazul acesta vom străbate cu putere armată acolo, ca s'o strivim. Nu e în stare Anglia să ni se opună: asta s'o o știe lămurit! Și avem să pătrundem în India deadreptul, și o vom pune în picioare. Să desfacem alianța, și Anglia nu-și va mai putea afirma locul în lumea popoarelor. Anglia să se gândească bine, că alianța există numai între două guverne, și nu între două națiuni“.

† Preotul George Bucur. Cu inima ruptă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor și cunoscuților, că iubitul nostru fiu, soț și tată, preotul gr.-or. din Crihalma *George Bucur*, născut în 1853 Martie 14 în Dăisoara, după lungi și grele suferințe, împărțit fiind cu sft. taine, a răposat în Domnul Marti în 5/18 Maiu la 8 ore seara, în anul al 62-lea al etății, al 38-lea al preoției și al fericeitei sale căsătorii. Osemintele sale s'au așezat spre vecinică odihnă în cimiterul gr.-or. din Crihalma Joi în 7/20 Maiu 1915 la 2 ore p. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Maria Bucur n. Mată, ca mamă, Sofia n. Papiu ca soție, fiii George, învățător, Dionisie, preot, Maria, Aurelia, apoi gineri, nurori, nepoți și nepoate.

Bucățelele de granată și electromagnetul. E cunoscut, că medicii oculiști depărtază prin apropierea electromagnetului bucățele de fier pătrunse în ochi. În actualul război s'a introdus același mijloc pentru a scoate din ranele soldaților răniți bucățelele de granată. Metoda nu se poate aplica în cazuri când extracțiunea prin magnet ar vătăma părți din organism: artere, vine și nervi. O revistă chirurgicală descrie modul cum s'a făcut extracția cu electromagnet a unei bucăți de granată, care străbătuse în creerii unui soldat.

Cuțitul-furculiță. Nu este mic numărul soldaților răniți, cari și-au pierdut o mână sau chiar brațul întreg. Pentru a li se da puțină mâncare fără ajutor străin, s'a construit o unealtă potrivită, numită *cuțitul-furculiță* (Gabelmesser). Cu ajutorul noului instrument poți ușor tăia și apuca bucățile de carne sau de pâine cu o singură mână. Încercările făcute în spitale au dat cele mai bune rezultate. Cuțitul-furculiță îl pot întrebuința și bolnavii, cari sufer de o boală mai scurtă sau mai lungă la una din mâni.

Înșelăciuni cu exportul de cucuruz. Exportul de cereale din România era împreună, în lipsa de vagoane suficiente, cu mari greutate. Băncile populare din țară erau favorizate să-și încarce mai întâi mărfurile în vagoane pentru export. Câțiva negustori lacomi de afaceri au voit să profite de avantajele băncilor, și în acest scop s'au asociat cu unii conducători de bănci și cu sefi de gară. Pentru bacșișuri grele s'au găsit directori și sefi, cari să mijlocească expedierea mărfurilor aduse de onorabili negustori, ca și când ar fi vorba de transporturile de porumb ale băncilor populare; — porumbul băncilor însă aștepta cu lunile prin stațiuni, stricându-se. Se anchetează lucrul, și judecătoriile vor pedepsi pe vinovați.

Furnizor sinucis. Directorul Al. Szöke, dela un sanator de pe insula Margareta de lângă Budapesta, a fost arestat sub cuvânt că și-a însușit o parte din mâncările și banii mențiți pentru alimentarea ofițerilor răniți. Numitul director a fost găsit într-o dimineață spânzurat în celula arestului.

La fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbatilor binemeritați ai meseriilor, fostul secretar consistorial dl *Dr. Gheorghe Proca*, actualul asesor consistorial pe viață, cu prilejul hirotonisirii sale într-un presbiter, dăruiește 10 cor. Pentru generosul dar exprimă sincere mulțumiri în numele Reuniunii soldaților români sibieni, Vic. Tordășianu, president.

Dispoziția sufletească în Firenze. Corespondentul unui ziar din Zürich s'a întors acasă din Italia și spune următoarele: Am petrecut o zi în Firenze, unde am mulți cunoscuți, și am vizitat câteva locuri publice și prăvălii, să aflu dispoziția ce domnește în oraș. Negustorii se tânguiau amar în lipsa călătorilor din străinătate; căci atât Venetia, cât și Firenze se susțin în mare parte din circulația anuală a străinilor. Nimeni nu voiește răsoași și toți prevăd marea mizerie, ce are să urmeze după război. Multe afaceri dau faliment de pe acum. Orașul florilor, de altădată foarte sgomotos, pare că este acoperit cu un lînțoliu. A doua zi am cetit nu fără mirare în gazetele italiene: „*Entuziasm colosal pentru război în Firenze!*“

Rușii aprind satele. Trupele rusești, luate la goană, abea pot să-și salveze tunurile, cu toate acestea aprind localitățile pe unde trec. Ostașii noștri au găsit pretutindeni, unde au intrat, sate incendiate și cerul acoperit de nori groși de fum. În comunele Wesola, Ducla-Wieka și Zorovea nu mai există nici o clădire întreagă. Incendierea nu se face din motive de tactică, ci numai din setea de a distruge, care s'a înstăpănit asupra trupelor bătute ale mărutului țar Nicolae, conduse de generalisimul cu același nume.

Arta de a scrie. Un negustor telegrafiază soției sale: „*Sosesc abea mâne dimineață, căci trenul de seară nu transportă boi, ci numai soldați*“.

Căile ferate rusești în Galiția. În luptele mai nouă rușii primeau destul de repede ajutoare în părțile galițiene. Lucrul se explică așa, că jumătatea de an trecută s'a întrebuințat pentru a clădi în grabă liniile ferate necesare în Galiția de mijloc. S'a clădit o linie până la Dembița, altă linie între Lemberg și Bielțe și o continuare a acesteia spre Cholm. După ocuparea orașului Rzesov, rușii firește au pierdut nouă favoruri ale numitelor linii ferate.

† Iosif Joandrea, mare proprietar în Sibiu, a încetat din viață în mod repentin Marti în 5/18 Maiu a. c. la 5 ore d. a. în etate de 56 ani. Rămășițele sale pământești au fost ridicate din casa proprie, Târgul de vite vechiu, Nr. 7, și așezate spre vecinică odihnă eri, Joi, în 7/20 Maiu la 2 ore după amiaz, în cimiterul central al Sibiului. Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Neutralitatea elvețiană. O femeie din Bazel a fost pedepsită cu închisoare de trei luni, pentru motivul că răspândise știri neadevărate despre germani. Unui chelner, care a refuzat să servească soldaților germani, i s'a dictat o pedeapsă de nouă luni temniță.

Experimente asupra capacității militarilor. Profesorul de igienă Dr. Parkes dorea să aște efectul cantităților mici de alcool asupra felului de a lucra al soldaților. A ales un număr anumit de feciori de aceeași vârstă și condițiune, împărțindu-i în două grupe. O grupă primea de băut bere, vin și rachiu în mici cantități; a doua grupă nu gusta de loc băuturi spirituoase, ci numai apă, ceai, cafea sau cacao. Soldații își primeau lefurile în raport cu mărimea lucrului săvârșit, făceau astfel „recorduri“ în marșuri și în alte exerciții militare. La început lucrau vartos soldații din grupa alcoolului. Îndată ce se simțeau obosiți, trăgeau câte-o înghițitură, care îi excita, și așa întreceau pe cei din grupa nebăutorilor. La urmă observau, că alcoolul nu mai dă „putere“, și când se înopta, trupa abținută era totdeauna biruitoare. După câteva zile alcoolistii s'au rugat să nu li se mai dea băutură spirituoasă, ca să poată câștiga și ei bani mai mulți. Rugarea li s'a acordat. Acum grupa întâi primea apă, ceai, cafea și cacao; ear grupa a doua gusta alcoolul. Și earăși se arătau biruitori alcoolistii la început; dar la sfârșitul zilei îi întreceau băutorii de apă.

Cărți și reviste.

Nicolae Vlad. Cuvântare rostită la înmormântarea lui în Orăștie la 20 Iulie 1914, de *Dr. Elie Dăianu*. Cluj, tipografia Carmen, P. Barit, 1915. O broșură de 16 pagini. Preț 20 fileri.

Program

pentru examenele publice dela școala de fete a „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*“ la finea anului școlar 1914/1915.

Mercuri în 26 Mai st. n., dela 8—11 ore a. m. *Religia*, toate clasele.

Joi în 27 Mai, dela 8—11 ore a. m. Clasa III-a din studiile: *Limba română*, *Chemia* și *Limba maghiară*.

Dela 3—5 ore d. a. Clasa I din studiile: *Limba maghiară*, *Istoria naturală* și *Geografie*.

Vineri în 28 Mai, dela 8—11 ore a. m. Clasa IV-a din studiile: *Limba română*, *Aritmetică*, *Geometrie* și *Limba maghiară*.

Dela 3—5 ore d. a. Clasa II-a din studiile: *Limba maghiară* și *Limba germană*.

Sâmbătă în 29 Mai, dela 9—11 ore a. m. muzica vocală și instrumentală (pian, violină), toate elevele.

Duminică în 30 Mai, dela 11—12 ore a. m. Încheierea solemnă a anului școlar și distribuirea atestatelor, în sala festivă a școlii.

Lucrurile de mână, de caligrafie și desen, sunt expuse în decursul examenelor într-una din salele institutului.

Direcțiunea.

Nr. 202/1915.

(76) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de protopresbiter al tractului Ilia, devenit vacant prin repozarea fostului protopresbiter Zevedeu Mureșan se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotațiunea împreună cu acest post e următoarea:

a) Venitele din parohia centrală Ilia fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

b) Dotațiunea protopresbiterală stabilită prin normele bisericesti în vigoare.

c) Taxe din accidentii și comisiuni.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și înainta cererile lor Venerabilului Consistoriu arhidiecezan conform normelor în vigoare în termenul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiteral ținută Ilia la 1/14 Maiu 1915.

Oficiul protopresbiteral:

Dr. Ioan Dobre m. p.
administrator protopopesc.

Szebenvármegye alispánjától.

4324/1915 sz.

(77) 1—1

Versenytergályási hirdetés.

Alulírt alispán versenytergályást hirdetek:

1. A szászsebes-sugági th. ut 18—20 km.-én levő 650 m. hosszú szakaszok áthelyezési munkáira, melyek a várm. közigazgatási bizottság 1602/1914 sz. határozatával 19371 K 20 f. költséggel engedélyeztettek;

2. a szászsebes-sugági th. ut 18—26 km.-én levő 1710 m. hosszú árvezlepte szakaszok áthelyezésére, illetve rendezésére, mely munkák a várm. közig. bizottság 588/1915 sz. határozatával 17824 K 17 f. költséggel engedélyeztettek;

3. a nagytalmács-oltrákovicza-felki th. uton Nagytalmács községben levő l. sz. 90 m. hosszú 5.0 m. széles Cibinud pallózatának megújítására, mely munka a várm. közig. bizottság 548/1915 sz. határozatával 5000 K. költséggel engedélyeztettek;

4. a nagyszeben-ujgyház-szerágotai th. ut 17—29 km.-én levő 16 drb áteresznek 0.6—1.20 m. és betonsövekekkel való újból építésére, mely munkák általam 3401/1915 sz. a. 3080 K. költséggel engedélyeztettek.

A versenyezni óhajtok felhívom, hogy fenti munkák mindegyikére kü-ön-kü-ön kiállítandó pecséttel lezárt borítékba helyeztet ajánlataikat f. évi június hó 12-ig d. e. 10 óráig alulírthoz közvetlenül vagy posta útján adják be. Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlat az ajánlati költségvetés felhasználásával teendő; az ajánlati költségvetésbe az egységárakat és az ajánlati végösszeget nemcsak számokkal, hanem betűkkel is be kell írni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt és az ajánlati összeg 5% kát kitevő bányapénznek a nagyzebeni m. kir. adóhivatalnál történt letétéről szóó nygta esatolandó.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a versenytergályástól számított 30 napig kötelezettségben maradnak.

Azon ajánlattevők, kik Szebenvármegyevel eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízható árukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara által kállított bizonyítványa igazolni.

Az ajánlatok a vármegyebeáz kis üés termében f. évi június hó 12-én d. e. 11 óra kor fognak felbontatni. A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy képviselők jelen lehetnek.

A szóban forgó és fenntebb megjelölt munkálatokra vonatkozó tervek és egyéb iratok a nagyszebeni m. kir. építészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők. Ugyanott az ajánlattevő által értétekekkel kitöltendő ajánlati költségvetések ivenként 1 K-ért megszerzethetők.

Nagyszeben, 1915 évi május hó 18 án.

Fabritius
alispán.

Nr. 174/1915.

(73) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa II-a Chișcădaga cu filia Buruene devenită vacantă prin rapozarea parohului Nicolae Popoviciu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. cu privire la întregirea dela stat.

Reflectanții la acest post au aș asterne cererile de concurs în regulă în termenul fixat subsemnatului oficiu protopopesc având a se presenta în respectiva comună în vre-o Duminică sau sârbătoare, pentru a cânta, predica, eventual celebra.

Deva, la 14 Aprilie 1915.

Oficiul protopopesc gr.-or. în contelegere cu respectivul comitet parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 290/1915 protopresb.

(74) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Boereni, din tractul Cetății-de peatră, în conformitate cu înaltul ordin Consistorial din 7 Aprilie a. c. Nr. 3390 Bis. se publică concurs nou din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele din această parohie sunt cele datorite în coala B. de congrua.

Reflectanții și-și înaintez cererile de concurs cu documentele necesare subsemnatului oficiu în termenul deschis și să se prezenteze în biserica de acolo spre a cânta și cuvânta eventual a și oficia, cf. § 33. din Reg. pentru parohii.

Lăpușul-unguresc, la 13 Aprilie 1915.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră”.

Andrei Ludu
protopop.

Orfanii Neamului

Roman naționalist
de

N. Radulescu-Niger.

Prețul: 4 cor. + 20 fil. porto.

„LUMINA”

institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu.

CENTRALA: Telefon Nr. 177.

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 7.

FILIALE:

MURĂȘ-OȘORHEIU și TURDA.

Capital K 600,000—

Depuneri „ 2.000,000—

Fonduri K 50,000—

Active „ 2.800,000—

Primește depuneri **5%** interese fără anuț. Pentru depuneri fructificare cu **5%** interese mai mari de durată mai lungă cu anuț, dela corporațiuni bisericesti și a. și dela particulari se acordă și interese mai mari. — Darea după interesele de depuneri o plătește institutul. — Depuneri se pot face și prin postă fără spese prin ceruri, cari se pun la dispoziție la cerere, deasemenea se pot face și ridicări prin postă fără spese de porto.

Direcțiunea.

(40) 15—

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Biblioteca Teatrală
edată de Societatea Fondului de Teatru Român.

Nr. 28. Teodor Abt, Bucăreasa, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 30. Aurelia Pacățian-Rubenescu, Iepurașii la școală, cinci piese teatrale, dialoguri și patruguri. Prețul 20 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 31. Max Maurey, Farmacistul, comedie într'un act. Prețul 32 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 32. Andre Mycho, Glorie postumă, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 33. Jana Marni, O Repetiție, dialog. Prețul 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 34. Alfred de Musset, Un Capriciu, comedie într'un act. Prețul 48 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 35. C. Goldoni, Un Accident Curios, comedie în 3 acte. Prețul 60 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 36. Yves Mirande, Zoe, comedie într'un act. Prețul 26 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 37. Fr. de Schiller, Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte în versuri, traducere în forma originală de Stefan O. Iosif. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 38. Georges Courteline, Invingeri strălucite, piesă într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 39. Micul mincinos, comedie în 2 acte, localizată de Bujorel. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 40. I. Russu Șirianu, Militărește, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 41. Horia Petra-Petrescu, Poezii și Monoloage de declamat broș. I. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 42. Capra cu trei iezi, piesă pentru copii, în trei tablouri după povestea lui I. Creangă, de Radu Frișcu. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 43. Victor Eftimiu, Crăciunul lui Osman, tragi-comedie într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Cosinzeana

care e redactată de dnul profesor Marin Demetrescu din Craiova, au apărut până acuma:

Nr. 1. I. H. Fabre, Din Moravurile și Poririile insectelor, ed. II. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 2—3. M. Demetrescu, Inceputurile Omnirii, ed. II. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 4—5—6. Ihe N. Gelep, Pământul și Omul, partea I. Asia. Prețul 75 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 7—8. M. Demetrescu, Lecturi Geologice. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 9. Constantin Rădulescu, Culegeri științifice. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Națională

redactată de dnul D. Vasiliu-Bacăn.

Nr. 51—52—53. Pedagogia și Medicina, Primejdia Alcoolismului și Vitejia Românilor. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 54—55—56. Bulgarii, Folioasele Chemiei și Solidaritatea. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 57—58—59. Apărarea Națională, Rușii și Sgârceania. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Flacăra.

Nr. 7—8—9. H. G. Wells, Primii Oameni în Lună. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Nr. 10. V. Eftimiu, În temnițele Stambulului, romanele. Prețul 60 fil. + 10 fileri. porto.

Nr. 11. Onoto Watana, Privighitoarea Iaponeză, roman din viața japoneză. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 12. Edmond Rostand, Romanțioșii. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 13. Victor Eftimiu, Ave Maria, dramă în 3 acte. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca Minerva.

Nr. 131—132. Tit. Liviu, Războiul Romanilor cu Hanibal I—II. Prețul 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 133. B. Constant, Pribeagul. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 134. George Ohnet, Jale și bucurie. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 135. Salnikow Șcedrin, Povestii. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 136. Al. Cazaban, Rozica. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 137. Harriet Beecher Stowe, Coliba lui moș Toma. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 138. Al. Dumas Tatăl, Cei doi studenți. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 139. Voltaire, Povestiri. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 140. Carl Ewald, Icoane din viața plantelor și animalelor II. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 141. Edmond Haraucourt, Pelisson. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. V. Rakosi, Satul meu. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 143—144. Camille Cocuand, Suferințele Vulturului. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 145. Arthur Conan Doyle, Doctorul negru. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 146. I. Ciocărlan, Fără noroc. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 147. C. Dem, Oamenii Zilei. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 148. I. Dragoslav, Povestii de Crăciun. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 149. A. Fogazzaro, Povestiri. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 151. Lamartine, Raphael, vol. I. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 153. Emilia Tailler, Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 154. Louis Iaccoliot, Vânătorii de robi dealungul Nilului albastru. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 156. Guy de Maupassant, Strigăt de alarmă. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Istorică.

Nr. 17. Puiul Vulturului, după D. Lacroix. Prețul 70 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 18. C. Paul și A. Marcu, În Bulgaria. Prețul 70 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 19. A. Dumas-Tatăl, Enric IV, istoria anecdotică a Franței. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca pentru toți.

Nr. 862. Maurice Maeterlinck, Sora Beatrice, miracol în 3 acte. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 863—864. Vasile Conta, Incercări de Metafizică, materialistă. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 865—866. G. Alina, Arta de a vorbi în societate și diferite ocazii. Principii oratorice și modeluri de toasuri, mici cuvântări etc. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 867—868. Iohn Ruskin, Comori și Grădini, trei conferințe. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 869. Ioan Nenițescu, Pui de Lei, poezii Eroice și Naționale. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 870. D. Anghel, Steluța, Fantazii și Paradoxe. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 871. A. Robida, Pe Clopotniță. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 872. N. G. Rădulescu-Niger, Unchiul Christea. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 873. G. D'Annunzio, Pământ virgin, romanele și schițe. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 874—875. Paul Bourget, Dureroasa Enigmă. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 876—877. Dem. Mledenovici-Dalmed, Curs Teoretic și Practic de Scamatorie. Magie artificială. Prestidigitatie pentru amatori și profesioniști. Prețul 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 878. C. Apostoliu, Povestii alese pentru copii. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 879—880. Alfred de Musset, Emelina Margot, romanele. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 888—889. V. Conta, Teoria Fatalismului. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 890. C. C. Sallustius, Despre Conjurația lui Catilina, trad. din latinește. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 891—892. I. Budai-Deleanu, Țiganiada, poemă eroic-comică în 12 cânturi. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 893. I. Turgheneț, Anciar sau Arborele Morții. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 894. M. Davidescu, La Fântâna Castalei, poezii. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 895. A. Cehov, Farmacista, romanele și schițe. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Recuisite de scris

se pot procura dela

Librăria arhidiecezană